

Gezinsbeleid in Nederland

Kees de Hoog

In Nederland voert de Staat officieel geen gezinsbeleid. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld onze beide buurlanden. Dat een en ander los staat van de gedachte dat een dergelijk beleid alleen mogelijk is in (voormalig) katholieke landen met een conservatieve signatuur (Opus Dei) bewijst het progressieve Bundesministerium für Familienangelegenheiten¹ al sinds jaar en dag. Niettemin meent de Nederlandse minister van WVC zich in voorkomende gevallen binnen en buiten Europa te moeten tooien met de veren van de "gezinsminister" (ministerconferentie EG, coördinerende minister VN-jaar van het gezin (1994)). Pikant is dat Nederland, in ieder geval in naam, wel een heus bevolkingsbeleid heeft (Op naar een stationaire bevolking in ...). Bovendien kent men hier een, vrijwel volledig door de Staat betaalde Gezinsraad, die zich overigens onlangs heeft voorzien van de progressief klinkende ondertitel "Instituut voor primaire leefvormen". Het opmerkelijkst zijn echter de talloze instituten en instanties die een eigen, veelal zeer behoudend gezinsbeleid voeren. Ik doel op de Raden van de Kinderbescherming, de RIAGG's, en ook op de huisartsen, de gezinsverzorging en de bejaardenoorden. Lees de intake-formulieren er maar op na. De façade is een gezinsneutraal beleid, de werkelijkheid is dat het gezin bij tal van instellingen nog immer de hoeksteen van de samenleving is.

De vraag is of dit erg is. Tegenwoordig zijn van de zes miljoen huishoudens er twee miljoen gezinnen, volgens de klassieke definitie: man, vrouw, gehuwd met thuiswonende kinderen. Twee miljoen huishoudens kunnen restgezinnen worden genoemd - oudere echtparen of éénoudergezinnen - of toekomstige gezinnen - samenwonende (echt)paren - en de rest bestaat uit: alleenstaanden die in gezinsverband willen leven, pseudo-paarrelaties als de LAT en weduwen die weten wat een gezin is. Getalsmatig zijn de alternatievelingen te verwaarlozen. Kortom Nederland is eigenlijk een geweldig gezinsvriendelijk land.

Bezien we daarnaast nog het kindvriendelijke karakter van de Nederlandse emancipatiebeweging: kinderopvang, flexibele werktijden om het kind te verzorgen, de vrijheid in de keuze van kinderen enz. Analyseren we vervolgens de enquêtes over de mening van de vrouwen - 71% wenst een beter ouderschapsverlof, 64% wil meer belastingaftrek voor kinderen, 72% acht de kosten voor het onderwijs voor de huishoudens te hoog - dan kan worden gezegd dat Nederland een gezinsbeleid nodig heeft.

Natuurlijk ken ik ook de omvang van de scheiding en de echtscheiding, maar kent u de hoge hertrouwcijfers en de groei van de relatiebemiddeling? En er zijn ook rot ouders, maar het merendeel is lief, vrijwel iedereen meent zijn of haar uil een valk.

¹ Ik meen dat de officiële naam is: "Ministerium für die Familie, die Jugend, die Gesundheit und Frauenangelegenheiten". Dit maakt het voor een formateur hier nog gemakkelijker, Cultuur kan simpelweg terug naar Onderwijs. Het Rijswijkse ministerie kan dan Familie, Welzijn en Volksgezondheid (FWV) worden genoemd. Ik kies voor 'familie', omdat 'gezin' nauwelijks in een moderne taal is te vertalen.

Een dergelijk land verdient een modern gezinsbeleid. Zo snel mogelijk moet er een ministerie komen voor verzorging en gezins- en familie zaken. Een ministerie met een hoofdafdeling Huishoudelijke Verzorging en natuurlijk ook met een afdeling Emancipatiezaken, met een interdepartementale werkgroep Mannenproblemen. Kortom een modern, volwassen ministerie met een volwaardige minister die oog heeft voor de noden van gezinnen. Een minister die stimuleert en coördineert. En een minister die er ook voor zorgt dat de bezem wordt gehaald door de oude hoeksteeninstituten met hun conservatieve opvattingen.

Maar zult u zich afvragen discrimineert dit ministerie dan niet de 420.000 "alternatieve" huishoudens. De huishoudens waarin zovele Amsterdamse mediaspecialisten, RIAGG-therapeuten en wetenschappelijk onderzoekers verblijven. Neen, zou ik zeggen, een onderafdeling met twee ambtenaren schaal 10 kan het probleem van de overbetaalden en overgesubsidieerden gemakkelijk aan. Bovendien staat de Nederlandse Gezinsraad² al sinds jaar en dag klaar om de belangen te behartigen van deze "alternatieve" groepen. Kortom niets staat de snelkomende kabinetsformateur in de weg het nieuwe ministerie op te richten. Dan kan eindelijk een adequaat en progressief gezinsbeleid worden gevoerd.

² Onlangs heeft de Nederlandse Gezinsraad zich voorzien van de nieuwste ondertitel: raad voor gezinnen en andere leefvormen. Zij kunnen dus ook de belangen van gezinnen behartigen.